

GKR

Gradska knjižnica Rijeka
Županijska matična služba

Rijeka, 31. srpnja 2023.
Broj: 430 /2023.

Školske knjižnice Primorsko-goranske županije: pregled stanja u 2022. g.

1. Mreža školskih knjižnica u PGŽ

1. 1. Osnovne škole

Na području Primorsko-goranske županije djeluje ukupno **59 osnovnih škola** kao i 48 područnih.

Njihovi osnivači su Primorsko-goranska županija (31), Grad Rijeka (24), Grad Crikvenica (2) te Grad Opatija (1).

Jednu osnovnu školu s pravom javnosti osnovala je druga pravna osoba, Nadbiskupija riječko-senjska.

Kad je riječ o tipu škola koji je određen prema broju učenika, najveći broj, ukupno **31 ili 53 %** su osnovne škole s **201 do 500 učenika**, **16 ili 27 %** škola imaju **do 200 učenika**, dok **12 ili 20 %** škola imaju **od 501 do 1000 učenika**.

U skladu sa *Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* u svih **59** osnovnih škola djeluju **školske knjižnice** a 5 škola od navedenih 59 u svom sastavu imaju područne škole u kojima su organizirane knjižnice, ukupno njih **11**: OŠ Petar Zrinski Čabar (3), OŠ F. K. Frankopan Krk (4), OŠ Lovran (1), OŠ Omišalj (1) i OŠ I. G. Kovačića Vrbovsko (2). Pri OŠ Pećine djeluje i jedna **specijalizirana knjižnica** – Dječja knjižnica za djecu s oštećenjem vida.

Bibliobusi Gradske knjižnice Rijeka imaju stajališta pored **9 osnovnih i 7 područnih škola** te se učenici tih škola služe i bibliobusom.

1. 2. Srednje škole

Na području Primorsko-goranske županije djeluje ukupno **31 srednja škola** te **4 učenička doma**.

Primorsko-goranska županija osnivač je 30 srednjih škola i 4 učenička doma.

Jednu srednju školu s pravom javnosti osnovala je druga pravna osoba - Salezijanska provincija.

Kad je riječ o tipu škola, najveći broj srednjih škola, ukupno **19 ili 61 %** su škole s **201 do 500 učenika**, **8 ili 26 %** škola imaju **do 200 učenika**, dok **4 ili 13 %** srednjih škola imaju **od 501 do 1000 učenika**.

Sve srednje škole imaju organiziranu školsku knjižnicu.

Srednja škola Ambroza Haračića Mali Lošinj ima gimnazijski odjel u Cresu u sklopu kojeg i izdvojenu zbirku građe smještenu u prostoru knjižnice OŠ Frane Petrića Cres koja je učenicima dostupna 4 sata tjedno kada dolazi knjižničarka iz matične škole u Malom Lošinju.

U četiri **učenička doma srednjih škola** su organizirane zbirke građe, bez zaposlenih stručnih knjižničnih djelatnika te je skrb o tim zbirkama dodatno zaduženje odgajatelja nekoliko sati rjedno.

2. Prostor i oprema

Prostor školskih knjižnica određen je *Standardom za školske knjižnice* (NN 61/2023) i ovisi o tipu knjižnice. *Državno pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja* (63/08, 90/2010) propisuju da prostor školske knjižnice ne može biti manji od 60 m².

2.1 Prostor

2.1.1 Prostor knjižnica osnovnih škola

Osnovnoškolske knjižnice Primorsko-goranske raspolažu s ukupno **4.507 m²** prostora ili u prosjeku 76 m² po školi.

Raspon kvadrature iznosi od 18 m² koliko iznosi prostor knjižnice OŠ Centar, Rijeka do 140 m² koliko iznosi prostor knjižnice OŠ Sveti Matej, Viškovo.

Sveukupno **36** knjižnica ili **61 %** zadovoljava *Standard* u pogledu veličine knjižničnog prostora dok **23** knjižnica u **39 %** škola ne zadovoljavaju minimum *Standarda*, odnosno imaju manje od 60 m²: Centar za odgoj i obrazovanje, OŠ Brešca, OŠ Brod Moravice, OŠ Brod na Kupu, OŠ Zvonka Cara Crikvenica, OŠ Delnice, OŠ Fužine, OŠ Hreljin, OŠ Klana, OŠ Lokve, OŠ Malinska-Dubašnica, OŠ Mrkopalj, OŠ Rab, OŠ Ravna Gora, OŠ Tribalj, u Rijeci: OŠ Belvedere, OŠ Centar, OŠ Dolac, OŠ Gornja Vežica, OŠ Kantrida, OŠ San Nicolo, OŠ Škurinje, OŠ Trsat.

Pored nezadovoljavajućih prostornih uvjeta, u posljednje se vrijeme zamjećuje praksa u nekim školama da se, uslijed nedostatka prostora za odvijanje nastave, knjižnica djelomice namjenjuje i za druge sadržaje, primjerice zbornicu ili učionicu što nikako nije u skladu sa standardima.

2.1.2 Prostor knjižnica srednjih škola

Srednjoškolske knjižnice raspolažu s **2.109 m²** prostora.

Ukupno 18 škola ima školsku knjižnicu koju prostorno samostalno koristi.

Ukupno 13 škola ima školsku knjižnicu koju prostorno dijeli s knjižnicom druge škole: Gimnazija Eugena Kumičića i Hotelijersko-turistička škola Opatija; Elektroindustrijska i obrtnička škola i Srednja škola za elektrotehniku i računalstvo, Graditeljska škola za industriju i obrt i Građevinska tehnička škola Rijeka; Gimnazija Andrije Mohorovičića i Prva riječka hrvatska gimnazija; Tehnička škola za strojarstvo i brodogradnju i Prirodoslovna grafička škola Rijeka.

Prometna škola Rijeka, Strojarska škola za industrijska i obrtnička zanimanja i Drvodjeljska i strojarska škola primjer su gdje čak tri školske knjižnice dijele jedan prostor.

Uzimajući u obzir tu činjenicu možemo zaključiti da je sveukupno **16** ili **67 %** knjižničnih prostora u skladu sa *Standardom* dok **8** ili **33 %** ne zadovoljava minimum *Standarda* u veličini prostora, odnosno imaju manje od 60 m²: Glazbena škola I. M. Ronjgova, Obrtnička škola Opatija, Srednja škola A. Barca Crikvenica, Srednja škola M. de Dominisa Rab, SŠ V. Nazora Čabar, Škola za primijenjenu umjetnost, Škola za trgovinu i modni dizajn, Ugostiteljska škola Opatija.

2.2 Oprema

2.2.1. Čitaonička mjesta

Prema *Standardu za školske knjižnice*, čitaonički prostor je obavezna funkcionalna cjelina školske knjižnice, a namijenjen je za pojedinačni rad, rad u skupini cijeloga razrednog odjela (14 do 28 mjesta ovisno o veličini razrednog odjela) ili veće skupine učenika s mogućnošću prilagodbe za različite oblike rada.

Knjižnice osnovnih škola PGŽ raspolažu s ukupno **1.106** sjedećih mjesta u knjižnici, što je prosječno 19 mjesta po matičnoj školi ili 16 po svakoj knjižnici (matičnih i područnih škola). Ukoliko kao mjerilo uzmemo najmanji predviđeni broj od 14 mjesta, *Standard* zadovoljavaju **42** škole ili **71 %** a **17** ili **29%** ne zadovoljava Standard: OŠ-SE „Belvedere“, OŠ-SE „Dolac“, OŠ-SE „San Nicolo“, OŠ Centar, OŠ Trsat, OŠ Vežica, OŠ Vladimir Gortan, OŠ Brod Moravice, OŠ Brod na Kupu, OŠ Brešca, OŠ Fužine, OŠ Klana, OŠ Lokve, OŠ Matulji, OŠ Mrkopalj, OŠ Ravna Gora, OŠ Tribalj.

Prostori **knjižnica srednjih škola** (k njih je ukupno 24 s obzirom na to neke knjižnice dijele prostor i opremu) imaju ukupno **390** sjedećih mjesta, prosječno 16 sjedećih mjesta po svakom. Ukoliko kao mjerilo uzmemo najmanji predviđeni broj od 14 mjesta, *Standard* je zadovoljen na **11** lokacija ili **46%** dok na **13** ili **54%** nije: knjižnica Elektroindustrijske i obrtničke škole/ Srednje škole za elektrotehniku i računalstvo, Glazbene škole Ivana Matetića Ronjgova, Medicinske škole, Obrtničke škole Opatija, Ugostiteljske škole Opatija, Salezijanske klasične gimnazije, Srednje škole Ambroza Haračića Mali Lošinj, Srednje škole dr. A. Barca Crikvenica, Srednje škole M. De Dominisa Rab, Srednje škole V. Nazora Čabar, Srednje škole za primijenjenu umjetnost, Srednje škole za trgovinu i modni dizajn, Željezničke tehničke škole.

2.2.2. Računalna oprema

Knjižnice osnovnih škola PGŽ raspolažu s ukupno **153** računala od čega **73** za korisnike a 80 za knjižničare. Na jedno korisničko računalo bilo bi 306 potencijalnih korisnika (osoba u populaciji koju školske knjižnice trebaju uslužiti) odnosno 267 aktivnih korisnika knjižnica osnovnih škola. Standardom predviđenu odredbu o najmanjem broju računala iz čl. 26. (5 računala za škole do 400 učenika, 10 računala za škole do 800 učenika i 15 računala za škole s više od 800 učenika) ispunile su samo 4 osnovnoškolske knjižnice: Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka, OŠ Jelenje-Dražice, OŠ Frane Petrića Cres, OŠ Kostrena kao i knjižnica Prve dječje knjižnice za djecu s oštećenjem vida pri OŠ Pećine.

Čak 26 školskih knjižnica (računajući samo matične škole) ili 44% nema niti jedno računalo za korisnike.

Sve su osnovnoškolske knjižnice opremljene internetom odnosno imaju bežični pristup internetu.

Knjižnice srednjih škola PGŽ raspolažu s ukupno **112** računala od čega **69** za korisnike a 43 za knjižničare.

Na jedno korisničko računalo bilo bi 160 potencijalnih korisnika odnosno 118 aktivnih korisnika knjižnica srednjih škola. Standardom predviđenu odredbu o najmanjem broju računala iz čl. 26. ispunila je samo knjižnica Pomorske škole Bakar.

Dvije srednjoškolske knjižnice nemaju niti jedno računalo za korisnike. Radi se o školama koje rade na pola radnog vremena i imaju nedostatnu kvadraturu prostora (SŠ Markantuna de Dominisa Rab i Srednje škole za primijenjenu umjetnost).

Sve su srednjoškolske knjižnice opremljene internetom odnosno imaju bežični pristup internetu.

2.2.3. Knjižnični softver

Sve osnovnoškolske knjižnice imaju računalni program ZaKi za knjižnično poslovanje. Dječja knjižnica za djecu s oštećenjem vida koja djeluje pri OŠ Pećine koristi poseban, namjenski izrađen program.

Kod srednjih škola, 28 ili 90,3% koristi računalni program ZaKi dok svega 3 koriste Metel Win. Rezultat je to višegodišnjeg rada ŽMRS Gradske knjižnice Rijeka na umrežavanju narodnih i školskih knjižnica PGŽ u jedinstveni sustav, prema zadaćama iz *Pravilnika o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj* (NN 81/2021).

Pomoću navedene programske podrške odvija se cjelokupno poslovanje knjižnica od nabave, inventarizacije i stručne obrade knjižnične građe, ispisa naljepnica, revizije i otpisa, posudbe građe do pružanja informacija o građi te pregleda i ispisa statističkih podataka. U okviru rada ŽMRS izrađuju se bibliografski i normativni zapisi za građu koja trenutno nije zastupljena u bazi.

Informacije o fondovima svih knjižnica dostupne su u *on line* katalozima postavljenim na web stranicama škola kao i u skupnom katalogu knjižnica Primorsko-goranske županije (OPAC) na adresi: <https://katalog-pgz.gkr.hr>

3. Knjižnični fond

3.1.1. Knjižna građa

Knjižnice osnovnih škola PGŽ na dan 31. 12. 2022. imale su u svojim fondovima ukupno **394.498** svezaka **knjiga** što iznosi 20 knjiga po učeniku.

Veličina knjižničnog fonda određena je prema tipu školske knjižnice u odnosu na broj učenika, učitelja, nastavnika, odgajatelja i stručnih suradnika. Prema čl. 13. *Standarda za školske knjižnice*, ukupan knjižnični fond školske knjižnice za škole do 12 razrednih odjela (T 1. i T 2.) ne može biti manji od 2.500 jedinica relevantne knjižnične građe, za škole od 13 do 20 razrednih odjela (T 3. i T 4.) ne može biti manji od 3.500, a za škole s više od 20 razrednih odjela (T 5.) 4.500 jedinica. Broj jedinica knjižnične građe ne smije biti manji od 12 po učeniku, učitelju, nastavniku, odgajateljima i stručnim suradnicima, a u taj izračun ne ulazi mrežno dostupna građa.

Usporedbom podataka o veličini fonda i onoga što je predviđeno za pripadajući tip školske knjižnice, može se zaključiti sljedeće

- 95% osnovnoškolskih knjižnica zadovoljava Standard u pogledu minimalne veličine knjižnog fonda
- 5% osnovnoškolskih knjižnica ima fond u većoj ili manjoj mjeri manji od minimalnog broja predviđenog Standardom (Katolička osnovna škola „Josip Pavličić“, OŠ Brod na Kupi, OŠ I. G. Kovačića Delnice)

Kad je riječ o fondu **periodike**, bilježi se ukupno 195 svezaka u sedam školskih knjižnica. Dijelom je riječ o časopisima a dijelom o drugim publikacijama koje imaju ISSN (zbornici s Lidrana, zbornici Čakavčići pul Ronjgi i sl.)

Knjižnice srednjih škola PGŽ imaju u svojim fondovima ukupno **179.450** svezaka **knjiga** što iznosi 18,5 knjiga po učeniku.

Usporedbom podataka o veličini fonda i onoga što je predviđeno za pripadajući tip školske knjižnice, može se zaključiti sljedeće

- 87% srednjoškolskih knjižnica zadovoljava Standard u pogledu minimalne veličine knjižnog fonda
- 13 % srednjoškolskih knjižnica ima fond u većoj ili manjoj mjeri manji od minimalnog broja predviđenog Standardom (Gimnazija Andrije Mohorovičića, Glazbena škola I. M. Ronjgova, Obrtnička škola Opatija, Škola za primijenjenu umjetnost)

Kad je riječ o fondu **periodike**, bilježi se ukupno 214 svezaka u tri školske knjižnica.

3.1.2 Neknjižna i ostala građa

Standardom nije određen minimalan broj jedinica neknjižne građe koju svaka školska knjižnica mora imati. **Knjižnice osnovnih škola** PGŽ imale su na kraju 2022. u svojim fondovima **4.490** jedinica **audiovizualne građe**, **674** jedinice **elektroničke građe** te **472** jedinice **igara i didaktičkih igračaka** što sveukupno iznosi **5636** jedinica neknjižne građe ili **1,4 %** ukupnoga fonda osnovnoškolskih knjižnica PGŽ.

Uvidom u stanje vidljivo je da **23** osnovnoškolske knjižnice ili **39%** u svojim fondovima nemaju niti jednu jedinicu AVE građe dok **36** knjižnica ili **61%** ima AVE građu u rasponu od tri jedinice (KOŠ „Josip Pavlišić“) do 518 jedinica (OŠ „Milan Brozović“ Kastav pri kojoj djeluje glazbena škola).

Igre i didaktičke igračke u svom fondu ima ukupno osam knjižnica a brojnošću se ističe Centar za odgoj i obrazovanje s 300 jedinica.

Knjižnice srednjih škola PGŽ imale su na kraju 2022. u svojim fondovima **3.173** jedinice audiovizualne građe, **144** jedinice elektroničke građe te 3 jedinice igračaka što sveukupno iznosi **3.320** jedinica neknjižne građe ili **1,7 %** ukupnog fonda.

Uvidom u stanje vidljivo je da **17** srednjoškolskih knjižnica ili **55 %** u svojim fondovima nemaju niti jednu jedinicu AVE građe dok **14** ili **45 %** ima AVE građu u rasponu od tri jedinice (Ugostiteljska škola Opatija) do 1335 jedinica (Glazbena škola I. M. Ronjgova).

Igre i didaktičke igračke u svom fondu ima samo jedna knjižnica (Strojarska škola za industrijska i obrtnička zanimanja).

Ostala građa odnosi se prvenstveno na notne zapise u vlasništvu knjižnice Glazbene škole I. M. Ronjgova i takve je građe **16.410** ili **8,2 %** ukupnoga fonda srednjoškolskih knjižnica.

3.2. Nabava knjižnične građe

Knjižnice osnovnih škola PGŽ nabavile su u 2022. **8785 svezaka knjiga** što iznosi 0,39 knjiga po učeniku i učitelju/stručnom suradniku. *Standard* propisuje 0,5 knjige što na razini Županije znači da je minimalni broj knjiga koji je potrebno nabaviti 11.170 iz čega proizlazi da je ostvarenje Standarda na ukupnoj razini **78,7 %**.

Od navedenog broja kupljenih knjiga je **5.405** ili **62 %**, darovanih i nabavljenih zamjenom **3377** ili **38 %**.

Na razini pojedinih škola njih ukupno **20** ili **34%** zadovoljilo je *Standard* u broju prinova knjiga: OŠ Bakar, OŠ Brod Moravice, OŠ Brešca, OŠ Bribir, OŠ Brod na Kupi, OŠ Cres, OŠ V. Nazora Crikvenica, OŠ Fužine, OŠ Hreljin, OŠ Kostrena, OŠ Kraljevica, OŠ F. K. Frankopan Krk, OŠ Omišalj, OŠ Skrad, u Rijeci: Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka, KOŠ „Josip Pavlišić“, OŠ Belvedere, OŠ Brajda, OŠ San Nicolo, OŠ Turnić.

Dijelom je riječ o školama s manjim brojem učenika pa je *Standard* bilo lakše realizirati a dijelom o osiguranju dodatnih sredstava za nabavu građu, pored sredstava MZO. Pri tom naročito valja pohvaliti škole koje su same izdvojile dodatna sredstva kao i općine/gradove koji nisu osnivači međutim podupiru rad škola na svom području, među ostalim, i na način da osiguravaju sredstva za nabavu knjižnične građe.

U pogledu nabave **periodike** *Standardom* je predviđeno da knjižnica osnovne škole nabavlja najmanje pet naslova, a knjižnica srednje škole najmanje 10 naslova, međutim, podaci o broju naslova periodike koji se daju na korištenje u školskoj knjižnici a ne inventariziraju se u *Sustavu* se ne prikupljaju pa ga školske knjižnice nisu unijeli. Zbog toga se ostvarenost ovog dijela *Standarda* nije mogla analizirati niti za osnovnoškolske niti srednjoškolske knjižnice. Samo jedna knjižnica (OŠ V. Nazora Crikvenica) nabavila je i inventarizirala periodiku i to 5 jedinica.

Za **AVE** građu *Standard* propisuje 0,5 jedinica građe po učeniku i učitelju/nastavniku, no ova se građa nabavila u gotovo zanemarivom broju.

Knjižnice srednjih škola i učeničkih domova PGŽ nabavile su **2715** svezaka knjiga što iznosi 0,25 knjiga po učeniku i nastavniku. *Standard* propisuje 0,5 knjiga što na razini Županije znači da je minimalni broj knjiga koji je potrebno nabaviti 5.507 iz čega proizlazi da je ostvarenje *Standarda* na ukupnoj razini **49,3 %**.

Od navedenog broja kupljenih knjiga je **1960** ili **72 %**, dok je **755** knjiga ili 28% darovanih i nabavljenih zamjenom.

Na razini pojedinih škola svega su dvije knjižnice ili 6,5% zadovoljile *Standard* u broju prinova knjiga, SŠ „Vladimir Nazor“ Čabar i SŠ A. Haračića Mali Lošinj.

Samo jedna knjižnica (Glazbena škola I. M. Ronjgova) nabavila je i inventarizirala serijske publikacije i to 10 jedinica.

Dvije su knjižnice nabavile ukupno **24** jedinica **AVE** građe i to darom.

Ostalu knjižničnu građu, **215** jedinica (notni zapisi) nabavila je Glazbena škola I. M. Ronjgova.

3.3. Revizija i otpis

U 2022. godini reviziju knjižničnog fonda, odnosno redoviti godišnji otpis, provele su **23** osnovnoškolske knjižnice. Prema podacima u *Sustavu* otpisana su **10353** sveska knjiga i **100** jedinica AVE građe.

Kad je riječ o srednjim školama u 2022. godini reviziju knjižničnog fonda, odnosno redoviti godišnji otpis, provelo je **10** knjižnica srednjih škola. Prema podacima u *Sustavu*, otpisano je **3958** svezaka knjiga i **38** jedinica AVE građe.

4. Korisnici

Prema čl. 18. *Standarda* pravo korištenja usluga školske knjižnice imaju svi učenici, učitelji odnosno nastavnici i stručni suradnici te ostali zaposlenici škole.

U protekloj školskoj godini, prema podacima koje su u *Sustav statističkih podataka o poslovanju knjižnica* unijeli školski knjižničari, u osnovne škole PGŽ bilo je upisano **19.734 učenika**

raspoređenih u **1.164 razredna odjela** što iznosi prosječno 17 učenika po razrednom odjelu. Zaposlenog **nastavnog osoblja** bilo je **2.606**.

Ukupno je bilo 22.340 potencijalnih korisnika u knjižnicama osnovnih škola od kojih je aktivno koristilo knjižnicu, njih **19.522** ili **87%**.

Prema strukturi, učenici čine 90% aktivnih korisnika (17551), učitelji 9% (1678), ostali zaposlenici i vanjski članovi 1% (293).

U istom razdoblju, u srednje škole PGŽ bilo je upisano **9.727** učenika **raspoređenih u 480 razrednih odjela** što iznosi prosječno 20 učenika po razrednom odjelu. Zaposlenog **nastavnog osoblja** bilo je **1.286**.

Ukupno je bilo **11.013** potencijalnih korisnika u knjižnicama osnovnih škola od kojih je aktivno koristilo knjižnicu, njih **8138** ili **74%**.

Prema strukturi, učenici čine 86 % aktivnih korisnika (7035), nastavnici 10% (798), ostali zaposlenici i vanjski članovi 4 % (305).

5. Posudba i korištenje

5.1 Posudba

U **osnovnoškolskim knjižnicama** posuđeno je ukupno **185.835** jedinica knjižnične građe od čega:

- izvan knjižnice: 140.126 (75%)
- u knjižnici: 45.709 (25%); prosjek dvaju referentnih tjedana

U **srednjoškolskim knjižnicama** posuđene su ukupno **26.789** jedinice knjižnične građe od čega

- izvan knjižnice: 17.612 (66%)
- u knjižnici: 9.177 (34%); prosjek dvaju referentnih tjedana

5.2 Posjete

Statistika posjeta izračunata je na temelju prosjeka dvaju referentnih tjedana.

Osnovnoškolske knjižnice bilježe **203.257 fizičkih posjeta** te **14.740 virtualnih** (katalog, virtualna knjižnica).

Srednjoškolske knjižnice bilježe **45.230 fizičkih posjeta** te **8.623 virtualnih** (katalog, virtualna knjižnica).

5.3. Knjižnična događanja i edukacijske radionice

Knjižničari **osnovnoškolskih knjižnica** organizirali su ukupno **693** različita **knjižnična događanja** (književni susreti i sl.) na kojima su bila ukupno **16.553** sudionika te **1136** **edukacijskih radionica** s **17.666** sudionika.

Knjižničari **srednjoškolskih knjižnica** organizirali su ukupno **179 knjižničnih događanja** na kojima je bilo ukupno **3977** sudionika te **249 edukacijskih radionica** s **3922** sudionika.

6. Knjižnično osoblje

6. 1. Osnovne škole

Sve **osnovne škole** imaju zaposlenu osobu/e na knjižničarskim poslovima, s različitim brojem sati.

Ukupno 40 osnovnih škola ima odobreno radno mjesto knjižničara na puno radno vrijeme, 16 na pola radnog vremena, jedna škola ima odobrena dva radna mjesta knjižničar (OŠ Krk s 4 područne škole) te jedna ima jednog knjižničara na puno, jednog na pola radnog vremena (OŠ Opatija).

Manje od pola radnog vremena knjižničara imaju dvije škole, OŠ Lokve (10 sati) i OŠ Mrkopalj (5 sati).

Škole koje rade pola radnog vremena a imaju uvjete za puno su: OŠ I. G. Kovačića Delnice i OŠ Malinska-Dubašnica.

Ukupno su zaposlene 63 osobe, a radi se o 61 stvarnoj osobi budući da dvije knjižničarke dijele radno vrijeme u dvije škole.

Sve zaposlene osobe imaju visoku stručnu spremu i stručno knjižnično obrazovanje.

U sustavu napredovanja AZOO, tri osobe su stručni suradnici mentori, četiri su stručni suradnici savjetnici i dvije stručni suradnici izvrsni savjetnici.

6. 2. Srednje škole

Sve **srednje škole** imaju zaposlenu osobu/e na knjižničarskim poslovima, s različitim brojem sati.

Ukupno 21 škola imaju odobreno radno mjesto knjižničara na puno radno vrijeme, 8 na pola radnog vremena, jedna škola ima odobreno jedno radno mjesto na puno, jedno na pola radnog vremena (Ekonomska škola Mije Mirkovića) te jedna puno radno vrijeme i osam sati rada drugog knjižničara (Medicinska škola). U Srednjoj školi Hrvatski kralj Zvonimir Krk tijekom 2022. pored dvije zaposlene knjižničarke, svaka po polovicu radnog vremena dodatno je bila zaposlena pripravnica za zvanje knjižničarke u punom radnom vremenu.

U četiri škole na radno mjesto knjižničara raspoređene su po dvije osobe: u dvije školske knjižnice svaka na pola radnog vremena (SŠ A. Haračića Mali Lošinj, SŠ Krk), jedna osoba na puno, jedna na pola radnog vremena (Ekonomska škola Mije Mirkovića) te jedna na puno radno vrijeme i jedna 8 sati tjedno (Medicinska škola u Rijeci).

Ukupno je zaposleno 37 osoba.

Svi zaposleni imaju visoku stručnu spremu.

Od navedenih 32 su diplomirani knjižničari, 1 viši knjižničar i 4 ostalo osoblje od kojih su 3 u međuvremenu stekle stručno knjižnično obrazovanje.

U sustavu napredovanja AZOO, tri osobe su stručni suradnici mentori i dva stručni suradnici savjetnici.

7. Proračun i troškovi

Ukupna sredstva iz proračuna za **osnovnoškolske knjižnice** iznosila su **7.984.890,50** kn od čega 95 % iz proračuna MZO, 4 % iz proračuna osnivača te 1 % iz ostalih proračunskih izvora.

Sredstva za **nabavu knjižnične građe** iznosila su **456.381,81** kn od čega 48 % iz proračuna MZO, 23 % iz proračuna osnivača, 12 % iz ostalih proračunskih izvora, 10 % iz vlastitih prihoda te 7 % iz proračuna gradova.

Ukupna sredstva iz proračuna za **srednjoškolske knjižnice** iznosila su **4.786.623,12** kn od čega 91 % iz proračuna MZO, 8 % iz proračuna osnivača, te 1 % iz ostalih proračunskih izvora.

Sredstva za nabavu knjižnične građe iznosila su **211.765,04** kn od čega 66 % iz proračuna MZO, 12 % iz proračuna osnivača, 10 % iz vlastitih prihoda, 9 % iz ostalih izvora te 3 % proračuna općina/gradova.

8. Zaključak

Analiza stanja školskih knjižnica Primorsko-goranske županije u 2022. godini izrađena je prema novom *Standardu za školske knjižnice* na temelju podataka iz *Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka* kao i na temelju redovitog praćenja rada školskih knjižnica Županije.

Činjenica da još uvijek značajan broj školskih knjižnica ne zadovoljava Standard u veličini prostora te ima nedostatnu opremu upućuje na potrebu sustavnog planiranja opremanja knjižnica i povećanja njihovog prostora gdje god je to moguće a svakako pri proširenju i izgradnji škola. Novi *Standard za školske knjižnice* koji sadrži i koeficijente izvodljivosti mogao bi tome biti značajno uporište.

Što se tiče nabave knjižnične građe i dalje su sredstva nedostatna što se odražava na nedostizanje Standarda po pitanju nabave knjiga u većini školskih knjižnica dok je nabava AVE građe minorna (na smanjenje nabave AVE građe sigurno utječe i činjenica da je sve veći broj sadržaja dostupan mrežno te se samim time smanjuje potreba za ovom vrstom građe).

Stoga je neophodno redovito osiguranje namjenskih sredstava za nabavu knjižnične građe za sve škole, kako od strane MZO tako i osnivača.

Kad je riječ o otvorenosti knjižnica odnosno normi rada knjižničara, osnovne škole s ispod polovice radnog vremena (OŠ Mrkopalj i OŠ Lokve) svakako bi trebale dobiti odobrenje norme rada školskog knjižničara na 20 sati pogotovo s obzirom na činjenicu da je Zakonom propisano da svaka škola ima školsku knjižnicu te da je minimum Standarda pola radnog vremena odnosno 20 sati, ne manje od toga. Ove su se škole već obraćale MZO i dobile negativan odgovor a posljednji puta, u ožujku 2023. obratila se dopisom i ŽMRS, nažalost, bez odgovora. Također, škole u kojima knjižničari rade pola radnog vremena, a imaju potrebne uvjete, trebale bi dobiti odobrenje MZO za puno radno vrijeme (OŠ Delnice, OŠ Malinska-Dubašnica). Poseban problem je činjenica da niti jedan učenički dom nema odobreno radno mjesto knjižničara kao neophodan preduvjet da bi se rad ovih knjižnica usustavio prema *Standardu*.

Izgradnjom jedinstvenog knjižnično-informacijskog sustava narodnih i školskih knjižnica Primorsko-goranske županije ostvarena je funkcionalna povezanost s matičnom knjižnicom, bitno unaprijeđena djelatnost školskih knjižnica a kroz edukaciju i kontinuirani rad u sustavu, povećane su i profesionalne kompetencije školskih knjižničara.

Posljednje tri godine bile su obilježene radom u izvanrednim okolnostima u kojima se nastava dijelom odvijala online a kada je održavana uživo korištenje knjižnice bilo je ograničeno i u

skladu s epidemiološkim mjerama. Sve se to, naravno, odrazilo na statističke pokazatelje o radu školskih knjižnica kroz smanjen broj posjeta i posudbi, korištenja građe u knjižnici, programa koji su se odvijali u knjižnici i sl. Knjižničari su se prilagođavali i aktivnosti koje je bilo moguće provoditi *online* putem različitih aplikacija i formi, primjerice, virtualnih učionica i sl. U takvim je okolnostima pomalo nezahvalno raditi usporedbe koje bi odražavale realno stanje i potrebe.

S obzirom na to da su podaci za 2022. po prvi puta stavljeni u relaciju s novim *Standardom za školske knjižnice* vjerujemo da će ovi pokazatelji biti polazišna točka za daljnje analize i usporedbe stanja.

Ljiljana Črnjar, knjižničarska savjetnica
voditeljica Županijske matične razvojne službe

